

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Δημοκρατική Συμμαχία

ΠΑΒ	2840
24 ΙΑΝ. 2011	

ΑΝΑΦΟΡΑ

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2011

ΠΡΟΣ:

Τον Υπουργό Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας
κ. Γ. Διαμαντίδη

Σχετικά με το υπόμνημα της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών Βιντζότρατας σχετικά με την αναγκαία αναθεώρηση του κανονισμού του Συμβουλίου αριθ. 1967/2006. Όπως επισημαίνεται στο επισυναπτόμενο υπόμνημα, η Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Βιντζότρατας εκπροσωπεί 450 πλοιοκτήτες και 2500 χιλιάδες εργάτες, οι οποίοι μένουν χωρίς δουλειά λόγω της εφαρμογής του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1967/2006, που αφορά στα μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο θάλασσα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2847/93 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1626/94. Στο πλαίσιο αυτό, οι εργαζόμενοι και ιδιοκτήτες του κλάδου, ζητούν την εξαίρεση της Βιντζότρατας στο πλαίσιο της αναθεώρησης του αλιευτικού κανονισμού της Μεσογείου που θα πραγματοποιηθεί το 2012-2013, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της παραδοσιακής αυτής αλιευτικής δραστηριότητας.

Ο Αναφέρων Βουλευτής

Λευτέρης Αυγενάκης

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

της
Πανελληνίας Ένωσης Ιδιοκτητών Βιντζότρατας (Π.Ε.Ι.Β.)
για
την παύση λειτουργίας της βιντζότρατας

τις παρεκκλίσεις για τη διενέργεια αλιείας με βιντζότρατα

ΑΘΗΝΑ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010

Υποβάλλεται:

1. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

2. Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ

Η αλιεία με βιντζότρατα στην Ελλάδα

Το αλιευτικό εργαλείο βιντζότρατα είναι ένα παραδοσιακό αλιευτικό εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται στην Μεσόγειο και στην Ελλάδα από τα πανάρχαια χρόνια. Η ιστορία του εργαλείου αρχίζει 3-4 χιλιάδες χρόνια π.Χ. Αναπαραστάσεις του τρόπου αλιείας βρεθήκανε σε αιγυπτιακές τοιχογραφίες και σε μεσαιωνικά βιβλία αλλά και σε εικονογραφίες εκκλησιών. Φυσικά στην διάρκεια των χρόνων έγιναν βελτιώσεις και τροποποιήσεις του εργαλείου με αποτέλεσμα την αλλαγή τόσο του τρόπου λειτουργίας αλλά και της αλιευτικής του ικανότητας. Στην αρχή η ανάσυρση του εργαλείου γίνονταν με τα χέρια από την ακτή και ονομαζόταν πεζότρατα (beach seine). Σήμερα, γίνεται από το σκάφος με την βοήθεια μηχανικού ή υδραυλικού βιντσιού και ονομάζεται βιντζότρατα (boat seine). Το εργαλείο είναι συνδεδεμένο με την ζωή των παράκτιων περιοχών όχι μόνο για τους απασχολούμενους σε αυτό το είδος αλιείας αλλά και για τους κατοίκους. Έχει περάσει στα τραγούδια και στην παράδοση. Οι τράτες κατά την περίοδο λειτουργίας τους εφοδιάζουν κάθε μέρα τις τοπικές αγορές μικρών απομονωμένων χωριών με φρέσκο, καλής ποιότητας αλλά και φτηνό ψάρι το οποίο είναι προσιτό για κάθε νοικοκυριό.

Αλιευτικός στόλος

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, (ΚΑΜ 12/2009) ο αριθμός των σκαφών τα οποία έχουν σαν κύρια άδεια εργαλείου τη βιντζότρατα, το 1991 ήταν 631 τα οποία μέχρι το 2009 μειώθηκαν σε 431, δηλ. έχουν μειωθεί κατά το 1/3. Ο αριθμός των σκαφών βιντζότρατας αποτελεί τι 2.59% της δύναμης του παράκτιου αλιευτικού στόλου. Η μείωση αυτή έγινε στα πλαίσια των σχεδίων απόσυρσης και οφείλεται στην αβεβαιότητα που υπάρχει σχετικά με το μέλλον του εργαλείου τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον και άλλοι παράγοντες, (η κατασκευή του εργαλείου είναι πολύ εξειδικευμένη και χρειάζεται εμπειρία που δεν είναι γνωστή σε όλους τους αλιείς, είναι πολυέξοδη σε σχέση με τα δίχτυα ή τα παραγάδια, η λειτουργία του απαιτεί γνώση τόσο του αλιευτικού πεδίου αλλά και του τρόπου χρήσης, η Ελληνική νομοθεσία που δεν επιτρέπει αντικατάστασή του σκάφους, κ.α.) έχουν συμβάλει στην μείωση του αριθμού των σκαφών. Τα σκάφη είναι μεγάλης ηλικίας (60% των σκαφών έχει ηλικία μεγαλύτερη των 40 ετών, 39% έχει ηλικία μεταξύ 30 και 40 ετών), μικρού μεγέθους (43.8% με ολικό μήκος μεταξύ 5 και 10 μέτρων, 37% με ολικό μήκος μεταξύ 10 και 12 μέτρων, 15% με ολικό μήκος μεταξύ 12 και 15 μέτρων) και μικρής ισχύος μηχανής.

2

Λειτουργία του εργαλείου

Η λειτουργία ξεκινά από την αγκυροβόληση του σκάφους σε απόσταση εντός 70 μέτρων από την ακτή ή δεμένο στη στεριά. Στη συνέχεια το σκάφος κινείται αργά και αφήνονται τα σχοινιά ανάσυρσης της μίας πλευράς. Ακολουθεί το εργαλείο (το δίχτυ) και μετά ίσος αριθμός σχοινιών ανάσυρσης της άλλης πλευράς, ενώ το σκάφος επιστρέφει στο σημείο αγκυροβόλησης. Στη συνέχεια τα σχοινιά ανάσυρσης και το εργαλείο σύρονται με το βίντσι. Όταν το εργαλείο τμήμα του σάκου εμφανιστεί, σύρεται επάνω στο σκάφος με τα χέρια.

Το εργαλείο είναι γενικά μια κατασκευή πολύ πιο ελαφριά από τα άλλα συρόμενα εργαλεία. Το βάρος των μολυβιών είναι μικρό, αλλά και η διάμετρος των σχοινιών (μολυβόσχοινο, σχοινί φελλών, και σχοινιά ανάσυρσης) είναι μικρή και το εργαλείο θα καταστραφεί αν συναντήσει κάποιο μεγάλο βάρος στον βυθό. Η γεωμετρία του εργαλείου είναι τέτοια ώστε η δύναμη έλξης να εφαρμόζεται στα πανιά του δικτύου και όχι στο μολυβόσχοινο το οποίο κατά την διάρκεια της ανάσυρσης είναι χαλαρό και δεν εξασκεί σημαντική δύναμη στα φυτά της Ποσειδωνίας. Επιπλέον, η δύναμη έλξης είναι σε γωνία προς τον βυθό η οποία εξαρτάται από την διαφορά βάθους ανάμεσα στο σημείο πρόσδεσης του σάκου και στο σημείο που βρίσκεται το δίχτυ. Κατά την διάρκεια μιας υποβρύχιας παρατήρησης, ένα τμήμα του δικτύου μήκους περίπου 15 μέτρων δεν εφάπτονταν στον πυθμένα.

Η βιντζότρατα δεν πρέπει να συρτάται με τη μηχανότρατα η οποία είναι ένα δυναμικό εργαλείο που αλιεύει τόσο σε ρηχα νερά όσο και σε βαθιά και σύρει το δίχτυ με δύο συρματοσχοινιά δεμένα σε δύο υδραετούς (πόρτες) που σκάβουν στον πυθμένα και κρατούν το δίχτυ ανοιχτό.

Σκοπός του Υπομνήματος

Ο σκοπός του παρόντος Υπομνήματος είναι η ενημέρωση του Υπουργείου και η υπογράμμιση των σημαντικότερων παραμέτρων λειτουργίας της βιντζότρατας ώστε να δοθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του αλιευτικού εργαλείου στη Ελλάδα κατά παρέκκλιση με τις ρυθμίσεις του κανονισμού αλιείας για τη Μεσόγειο (ΕΚ)1967/2006. Συγκεκριμένα:

1. Παρέκκλιση του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 που ρυθμίζει το ελάχιστο άνοιγμα ματιού για τα συρόμενα εργαλεία. Ζητείται το ελάχιστο άνοιγμα του ματιού να παραμείνει όπως καθορίζεται από την Ελληνική νομοθεσία, στα 16 χιλ (κεφάλαιο Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.).
2. Παρέκκλιση του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 που ρυθμίζει την απόσταση από την ακτή και/ή το βάθος αλιείας για τα συρόμενα εργαλεία. Ζητείται να συνεχίσει η λειτουργία του εργαλείου σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία (μέγιστη απόσταση πρόσδεσης από την ακτή τα 70 μέτρα και μέγιστο μήκος των σχοινιών ανάσυρσης 700 μέτρα) (κεφάλαιο Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.).
3. Παρέκκλιση του άρθρου 4 κανονισμού (ΕΚ)1967/2006 που απαγορεύει την αλιεία με συρόμενα εργαλεία πάνω από βυθούς με θαλάσσια βλάστηση. Ζητείται να επιτραπεί η λειτουργία του εργαλείου, για ορισμένο αριθμό σκαφών σε συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες έχει χαρτογραφηθεί Ποσειδωνία με την προϋπόθεση ότι η αλιευμένες περιοχές δεν θα υπερβαίνουν το 33% της θαλάσσιας έκτασης στην οποία εφαρμόζεται η παρέκκλιση.

11 01 11 03:28p

08Α.3

ΑΠΟ: ΑΝΑΔΙΟΤΥΠΩΣΗ

ΑΡ. ΦΑΕ : 2266032277

23 ΔΕΚ 2010 12:05 P6

Ελληνική νομοθεσία

Το αλιευτικό εργαλείο βιντζότρατα αποτελεί παραδοσιακό εργαλείο οι τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας του οποίου καθορίζονται στο το Β.Δ 817/1966 «Περί κανονισμού της δια τρατών αλιείας».

Σήμερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Αλιευτικού Μητρώου, υπάρχουν 429 αλιευτικά σκάφη με κύρια άδεια αλιείας το προαναφερόμενο εργαλείο τα οποία αλιεύουν από 1^η Οκτωβρίου έως και 31^η Μαρτίου.

Με τις διατάξεις των Π.Δ. 553/79 και Π.Δ. 569/80 έχει απαγορευθεί η χορήγηση νέων αδειών αλιείας με βιντζότρατα σε όλη την ελληνική επικράτεια. Σύμφωνα με αυτές το εργαλείο λειτουργεί στην παράκτια ζώνη και η πρόσδεση του σκάφους επιτρέπεται σε απόσταση μέχρι 70 μέτρα από την ακτή. Η λειτουργία του εργαλείου επιτρέπεται μόνο κατά την διάρκεια της ημέρας.

Από το 2001 και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ)2550/2000 έγινε αποδεκτό αίτημα συνέχισης της λειτουργίας της βιντζότρατας κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων και θεσπίσθηκαν πρόσθετα μέτρα. Ειδικότερα:

1. Απαγόρευση της αλιείας και κατά τους μήνες Απρίλιο & Μάιο κάθε έτους, προκειμένου να περιορισθεί η αλιευτική προσπάθεια. Κατόπιν αυτού η αλιευτική περίοδος του εργαλείου, περιορίστηκε στο χρονικό διάστημα από 1/10-31/3, δηλ. για χρονικό διάστημα 8 μηνών τον χρόνο. Επιπλέον, ισχύουν πρόσθετοι χρονικοί και τοπικοί περιορισμοί καθώς και απαγόρευση καθ' όλη την διάρκεια του έτους σε συγκεκριμένες περιοχές.
2. Καθορισμός του μήκους των σχοινιών ανάσχυσης στα 700 μέτρα προκειμένου να περιορισθεί η αλιευμένη επιφάνεια.

Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Με τον Κανονισμό (ΕΚ)1987/2006 του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ)2847/93 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ)1826/94» θεσπίσθηκαν μέτρα και περιορισμοί της αλιείας στη Μεσόγειο μεταξύ των οποίων και μέτρα που αφορούν στη λειτουργία του εν λόγω εργαλείου.

Ειδικότερα:

1. Ορίζονται τα «συρόμενα είδη ψαριά» στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα «συρόμενα δίχτυα» στα οποία ανήκουν και οι «γρίποι που σύρονται από σκάφη» εργαλεία στα οποία κατατάσσεται και η Ελληνική τράτα ή βιντζότρατα (άρθρο 2).
2. Απαγορεύεται η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία (μεταξύ των οποίων η βιντζότρατα) πάνω από βέλος με θαλάσσια βλάστηση από ποσειδώνια ή άλλα θαλάσσια φανερόγαμα (άρθρο 4).
3. Καθορίζονται, ως ελάχιστο μέγεθος ματιών για τα συρόμενα δίχτυα, τα 40 χιλ. (άρθρο 9).
4. Καθορίζονται ως ελάχιστες αποστάσεις και βάθη για τη χρήση των συρόμενων αλιευτικών εργαλείων, τα 3 ναυτικά μίλια από την ακτή και η ισοβαθής των 50 μέτρων σε περίπτωση που το βάθος αυτό συναντάται σε μικρότερη απόσταση (άρθρο 15).

Με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΚ)1987/2006 δινόταν η δυνατότητα λειτουργίας του εργαλείου Βιντζότρατα, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 9 και 13, στο πλαίσιο μεταβατικών παρεκκλίσεων για το ελάχιστο μέγεθος ματιών και την ελάχιστη απόσταση από την ακτή μέχρι 31-05-2010. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο

11 01 11 03:28p

σελ. 4

ΑΥΤΟΡΑΔΙΟΤΟΥΟΕΥΑΝΘΙΑ

ΑΡ. ΦΑΕ : 2266432277

23 ΔΕΚ 2010 12:05 P7

4

άρθρο 14 το εργαλείο βιντζότρατα μπορούσε να εργάζεται μέχρι τις 31-05-2010 σύμφωνα με τη εθνική νομοθεσία που ίσχυε την 01-01-1994 δηλαδή με ελάχιστο μέγεθος ματιών στον σάκο 16 χιλ. και σε μέγιστη απόσταση πρόσδεσης του σκάφους από την ακτή τα 70 μέτρα.

Η εφαρμογή των άρθρων 4, 9 και 13 του κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006, δημιουργεί πολλά προβλήματα στην συνέχιση λειτουργίας του εργαλείου. Είναι σίγουρο ότι πολλά σκάφη δεν έχουν τις τεχνολογικές προδιαγραφές για να συνεχίσουν την αλιεία σε απόσταση 3 μιλίων ή σε βάθος 50 μέτρα από την ακτή. Τα σκάφη είναι μεγάλης ηλικίας, μικρού μεγέθους και μικρής ισχύος μηχανής. Μέχρι τώρα, το σκάφος όταν αλιεύει είναι σταθερό και το δίκτυ ανασύρεται προς το σκάφος. Αν βγει στα 3 μίλια, η πρόσδεση από την ακτή είναι αδύνατη άρα θα πρέπει να αγκυροβολήσει ή να σέρνει το δίκτυ δηλ. να εργάζεται σαν μηχανότρατα. Αλλά, ακόμα και αν θα μπορούσε να προσαρμοστεί τεχνικά η λειτουργία του στις απαιτήσεις του κανονισμού (40 χιλ. μάτι, απόσταση 3 μιλίων από την ακτή, 50 μέτρα βάθους) η συνέχιση της λειτουργίας του δεν θα ήταν σκόπιμη. Τα είδη στόχος του εργαλείου σε αυτά τα αλιευτικά πεδία, θα ήταν τα ίδια με τα είδη στόχους της μηχανότρατας, είδη τα οποία είναι σε κατάσταση εντατικής εκμετάλλευσης ή και υπέρ-εκμετάλλευσης. Η Ελληνική αλιεία δεν χρειάζεται αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας σε αυτά τα αλιευτικά πεδία. Αντίθετα, στα αλιευτικά πεδία όπου παραδοσιακά εργάζεται το εργαλείο βιντζότρατα, το κύριο είδος στόχος είναι η μαρίδα, και το οποίο δεν είναι σε κίνδυνο λόγω της αλίευσης. Στην πράξη, εφαρμογή του κανονισμού σημαίνει κατάργηση της συγκεκριμένης αλιευτικής ενασχόλησης η οποία είναι χρήσιμη για την Ελληνική αλιεία, και μεταφορά της αλιευτικής προσπάθειας σε άλλες τεχνικές ενασχόλησης και σε αποθέματα τα οποία ήδη υπέρ-αλιεύονται. Συνέχιση της λειτουργίας της βιντζότρατας μπορεί να γίνει σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1967/2006 στα πλαίσια σχεδίου διαχείρισης. Ο κανονισμός (ΕΚ) 1967/2006 προβλέπει:

1. Με τη διάταξη του άρθρου 9, παράγραφος 7 δίνεται η δυνατότητα λειτουργίας του εργαλείου βιντζότρατα με ελάχιστο μέγεθος ματιού μικρότερο από 40 mm στο πλαίσιο σχεδίου διαχείρισης.
2. Με τη διάταξη του άρθρου 13, παράγραφος 9 δίνεται η δυνατότητα λειτουργίας του εργαλείου βιντζότρατα σε απόσταση μικρότερη των 3 ν.μ από την ακτή ή /και σε βάθη μικρότερα των 50 μ. στο πλαίσιο σχεδίου διαχείρισης.
3. Με τη διάταξη του άρθρου 4, παράγραφος 5 δίδεται η δυνατότητα στο εργαλείο βιντζότρατα να αλιεύει πάνω από βυθούς με ποσειδώνια στο πλαίσιο σχεδίου διαχείρισης.

Επιστημονικές μελέτες λειτουργίας της βιντζότρατας
Η συγκεκριμένη τεχνική αλιείας έχει υποστεί κατά καιρούς επιθέσεις και κατηγορίες ανυπόστατες από περιβαλλοντικές οργανώσεις και από μερίδα παράκτιων αλιέων. Θεωρούμε ότι ο χαρακτηρισμός ενός εργαλείου σαν «καταστροφικό» ή μη, πρέπει να στηρίζεται σε τεκμηριωμένες μελέτες από Ερευνητικούς φορείς που ειδικεύονται στη διαχείριση των αλιευτικών πόρων. Οι μελέτες αυτές στοχεύουν στην κατανόηση και καταγραφή του τρόπου λειτουργίας του εργαλείου, τη σύνθεση του αλιεύματος, το διαχωρισμό εμπορικών και απορριπτόμενων ειδών/ποσοτήτων και τις επιπτώσεις στο οικοσύστημα που επιφέρει το εργαλείο που μελετάτε. Η Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Βιντζότρατας, αντικρούει τις κατηγορίες επικαλούμενη (πέραν των επιχειρημάτων των αλιέων) τα αποτελέσματα δύο ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία μελέτησαν τον τρόπο λειτουργίας της βιντζότρατας και κατέγραψαν αναλυτικά το σύνολο και την

11 01 11 03:29p

AP. 99E 12200032277

23 JAN. 2012 12:06

P8

ΑΠΟ: ΑΝΑΔΙΟΤΟΥ (>) ΕΥΑΝΘΙΑ

σελ. 5

ποσότητα των ειδών που αλιεύτηκαν. Οι μελέτες χρηματοδοτήθηκαν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων την αλιευτική περίοδο 10/2000-5/2001 και 10/2008-3/2009 και υλοποιήθηκαν από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) δημόσιο Ερευνητικό φορέα. Τα αποτελέσματα των ερευνών μας καθιστούν ικανούς να αντικρούσουμε την οποιοδήποτε κατηγορία που χαρακτηρίζει τη βιντζότρατα «καταστροφικό» εργαλείο και να ζητήσουμε από τους επικριτές να παραθέσουν αποτελέσματα μελετών που αναφέρονται στη λειτουργία και τις επιπτώσεις των άλλων παράκτιων εργαλείων και της μηχανότρατας στο οικοσύστημα. Έτσι η ηγεσία του Υπουργείου και η Κοινοτική Επιτροπή θα έχουν μια συνολική εικόνα των επιπτώσεων στο οικοσύστημα των κύριων εργαλείων που αλιεύουν στον Ελλαδικό χώρο. Στη συνέχεια παραθέτουμε συνοπτικά αποτελέσματα των δύο μελετών που προαναφέραμε. Πλήρης ανάλυση μεθοδολογίας και αποτελεσμάτων δίδεται στις τελικές εκθέσεις των προγραμμάτων, Πετράκης *et al.* (2001); Πετράκης *et al.* (2009). Την περίοδο, 2000-2001, η δειγματοληψία έγινε σε μηνιαία βάση σε τρεις περιοχές της Ελλάδας (σύνολο 94 καλάδες), ενώ το 2003-2009, σε μηνιαία βάση σε 15 περιοχές της Ελλάδας (σύνολο 240 καλάδες).

Αλιεύμα

Η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα, αποτελούσαν τα $\frac{3}{4}$ του αλιεύματος της βιντζότρατας (κατ' αριθμό) την περίοδο 2000-2001. Από τα εμπορικά βενθοπελαγικά είδη με μεγάλη εμπορική αξία, το λυθρίνι, η κουτσομούρα και το μπαρμπούνι συμμετείχαν με πολύ μικρά ποσοστά. Την περίοδο 2008-2009, στην κατ' αριθμό σύσταση του αλιεύματος, η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα συνιστούσαν το 85% του αλιεύματος. Τα ποσοστά του μπαρμπούνι και της κουτσομούρας ήταν πολύ μικρά (<1%). Στην κατά βάρος σύσταση, το ποσοστό της μαρίδας της γόπας και της σαρδέλας είναι μικρότερο από την κατ' αριθμό σύνθεση. Το καλαμάρι, το μπαρμπούνι και η κουτσομούρα, συμμετείχαν με ποσοστά, 3%, 2% και 1%, αντίστοιχα.

Εκφορτώσεις

Οι εκφορτώσεις του εργαλείου την περίοδο 2000-2001 σε ποσοστό 88% (κατ' αριθμό) αποτελούνταν από τα είδη, μαρίδα, γόπα και σαρδέλα. Το ποσοστό του λυθρινιού, της κουτσομούρας, του καλαμαριού και του μπαρμπούνι ήταν μικρότερο από 1%. Την περίοδο 2008-2009, η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα, αποτελούσαν το 94% στην κατ' αριθμό σύσταση του αλιεύματος, και το μπαρμπούνι κατ' αριθμό 1%. Την περίοδο 2008-2009, η μαρίδα, η γόπα και η σαρδέλα, αποτελούσαν το 80% στην κατά βάρος σύσταση του αλιεύματος. Το καλαμάρι, το μπαρμπούνι και η κουτσομούρα συμμετείχαν με ποσοστά 3.6%, 2.6% και 1.5%, αντίστοιχα.

Απορριπτόμενα

Τα απορριπτόμενα του εργαλείου είναι κυρίως μικρού μεγέθους μη εμπορικά είδη. Την περίοδο, 2000-2001, η γόπα, η καλογριά, ο γύλος, το λυθρίνι και η σαρδέλα, ήταν τα πλέον σημαντικά απορριπτόμενα είδη με ποσοστά, 19%, 18%, 15%, 14% και 3%, αντίστοιχα. Την περίοδο, 2008-2009, η καλογριά, ο γύλος, η γόπα, η φρίσσα και η σαρδέλα συνιστούσαν το 33%, το 13%, το 11%, το 4% και το 3%, αντίστοιχα των απορριπτόμενων κατ' αριθμό. Κανένα από τα είδη υψηλής εμπορικής αξίας δεν είναι ανάμεσα στα πλέον αφθονα απορριπτόμενα είδη. Την περίοδο, 2008-2009, η καλογριά, η γόπα, ο γύλος, και η φρίσσα συνιστούσαν το 23%, το 21%, το 8% και το 4%, αντίστοιχα των απορριπτόμενων κατά βάρος. Κανένα από τα είδη υψηλής εμπορικής αξίας δεν είναι ανάμεσα στα πλέον αφθονα απορριπτόμενα είδη. Τα απορριπτόμενα των ειδών του Παραρτήματος VII, του Κανονισμού (ΕΚ) 199/2008 αποτελούσαν το 3% κατά βάρος και το 2% κατ' αριθμό του αλιεύματος. Κατά αριθμό η γόπα αποτελούσε το

6

65% των απορριπτόμενων ειδών του Παραρτήματος VII, η σαρόδελα το 18% και το λυθρίνι το 8%. Οι αντίστοιχες τιμές κατά βάρος είναι για τη νόπα 74%, για τη σαρόδελα το 7% και για το λυθρίνι το 5%. Τα ποσοστά απορρίψεων στα υπόλοιπα εργαλεία (παράκτια, μηχανότρατες, γρι-γρι) είναι μεγαλύτερα αυτών της βιντζότρατας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα στατικά δίχτυα απορρίπτουν το 25% στο Αιγαίο και 16% στο Ιόνιο, η μηχανότρατα απορρίπτει πάνω από 40% και το γρι-γρι 16%.

Απορριπτόμενα/Εμπορικά

Τα απορριπτόμενα αποτελούσαν το 12% την περίοδο 2000-2001 (κατ' αριθμό), ενώ την περίοδο 2008-2009 κατ' αριθμό αποτελούσαν το 12% και κατά βάρος το 10%.

Επίδραση στο υπόστρωμα και στα λιβάδια Ποσειδωνίας

Στην διάρκεια του προγράμματος 2008-2009, καταμετρήθηκαν και τα φυτά η τα φύλα Ποσειδωνίας που έφευγε το εργαλείο στο σκάφος. Επίσης έγινε και υποβρύχια παρατήρηση σε μία καλάδα σε βυθό με λιβάδι Ποσειδωνίας (Σαλομίδα και Πετράκης, 2008). Δεδομένου ότι ο νέος Μεσογειακός Κανονισμός για την Αλιεία (ΕΚ)1967/2006 αποσκοπεί στην πλήρη κατάργηση της βιντζότρατας το 2010, η έλλειψη εστιασμένων μελετών οι οποίες να εκτιμήσουν σαφώς και με ακρίβεια τις επιπτώσεις του συγκεκριμένου εργαλείου επί των λειμώνων, αποτελεί ένα σημαντικό κενό στην προσπάθεια επιστημονικής τεκμηρίωσης της απόφασης αυτής. Μία προκαταρκτική μελέτη των μηχανικών επιπτώσεων της βιντζότρατας επί των λειμώνων Ποσειδωνίας, πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος «Εκτίμηση των επιπτώσεων της αλιείας με βιντζότρατα στα αλιευτικά αποθέματα» Προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο η ποσότητα των φυτών που ανασύρονται παγιδευμένα στα δίχτυα, αντιστοιχεί στην ποσότητα των φυτών που πραγματικά εκριζώνονται κατά τη διαδικασία της σύρσης, διενεργήθηκε παράλληλη υποβρύχια αυτοψία (βιντεοσκόπηση), με αυτόνομη κατάδυση, κατά τη διάρκεια μίας καλάδας στην Πάρο, τον Μάρτιο του 2008. Σύμφωνα με την (μοναδική) υποβρύχια αυτοψία που πραγματοποιήθηκε, ο αριθμός των φυτών που εκριζώθηκαν στη διάρκεια μίας καλάδας, δεν ξεπέρασε τον αριθμό των φυτών που τελικά ανασύρθηκαν στο σκάφος. Γεγονός παραμένει ότι στο μεγαλύτερο τμήμα της καλάδας, το σχοινί των μολυβιών περνάει πάνω από τα φυτά χωρίς να τα βλάπτει. Στα πλαίσια της παρούσας προκαταρκτικής μελέτης το μέγεθος της μηχανικής επίπτωσης που προκλήθηκε και καταγράφηκε σε κάθε επιμέρους καλάδα ήταν σχετικά μικρό, δεδομένου ότι ο μέσος όρος εκριζωμένων φυτών ανά σύρση ήταν μικρότερος από 30 συνολικά φυτά. Σε οποιαδήποτε περίπτωση, ο μέσος αριθμός εκριζωμένων φυτών που καταμετρήθηκε ανά καλάδα, φαίνεται να είναι αρκετά μικρός, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι σύμφωνα με σχετικές μελέτες, η αγκυροβόληση ενός απλού σκάφους ανάψυχής εκριζώνει έναν μέσο όρο 27,6 φυτών σε έναν μόλις κύκλο ρίψης και ανέλκυσης της άγκυρας. Συνεπίζοντας τα ανωτέρω, τόσο από τις παρατηρήσεις επί του σκάφους όσο και από την υποβρύχια αυτοψία, προκύπτουν ενδείξεις ότι οι μηχανικές επιδράσεις του εργαλείου στα λιβάδια Ποσειδωνίας είναι σχετικά μικρές. Όμως, για την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος σχετικά με τις επιπτώσεις της αλιείας με βιντζότρατα επί των λειμώνων Ποσειδωνίας είναι απαραίτητη ειδική μελέτη, με παρατηρήσεις πεδίου επί των σκαφών από εξειδικευμένο προσωπικό, σε συνδυασμό με εξέλιξη των λειμώνων επί των οποίων λειτουργεί.

Οικονομικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Καν. (ΕΚ)1967/2006

Το πλήρωμα κάθε σκάφους είναι 3-5 άτομα, επομένως υπάρχουν περίπου 1.800 εργαζόμενοι, οι οποίοι θα υποστούν μια σημαντική μείωση

11 01 11 03:29p

ΑΠΟ: ΑΝΑΔΙΟΤΟΥ(Σ)ΕΥΑΝΘΙΑ

ΑΡ. ΦΑΞ : 1256032277

23 ΔΕΚ 2010 12:08 P10

σελ. 7

7

εισοδήματος. Η αλιεία με βιντζότρατα γίνεται από Οκτώβριο μέχρι Μάρτιο, δηλ. εκτός τουριστικής περιόδου, οπότε το πρόβλημα απασχόλησης στις παράκτιες περιοχές είναι μεγαλύτερο. Εφαρμογή του κανονισμού σημαίνει απώλεια αλιευμάτων μερικών χιλιάδων τόνων, απώλεια φτηνής και καλής ποιότητας τροφής για τους Έλληνες καταναλωτές. Ειδικά για απομονωμένα μικρά χωριά των νησιών ή των παραλίων της ηπειρωτικής Ελλάδας, όπου 1-2 γεύματα την εβδομάδα είναι με αλιεύματα της βιντζότρατας, παύση της λειτουργίας σημαίνει και οικονομική επιβάρυνση για την αναπλήρωση αλλά και μείωση της ποιότητας. Σχεδόν όλα τα Ελληνικά νοικοκυριά έχουν την δυνατότητα να αγοράσουν μία φορά την εβδομάδα αλιεύματα της βιντζότρατας αλλά ελάχιστα από άλλα εργαλεία της παράκτιας ζώνης. Οι πιθανές ωφέλειες που θα προκύψουν ατομικά για τους αλιείς άλλων ανταγωνιστικών εργαλείων θα είναι ελάχιστες (αν αναλογιστούμε ότι τα παράκτια σκάφη είναι 16,643) και ίσως αρνητικές επειδή σε περίπου 430 ενεργά σκάφη η αλιευτική προσπάθεια των οποίων τώρα στρέφεται στην μαρίδα θα στρέφεται σε άλλα είδη κάνοντας τον ανταγωνισμό ανάμεσα στους παράκτιους αλιείς μεγαλύτερο. Επιπλέον σύμφωνα με τους επιστήμονες του ΕΛΚΕΘΕ, οι δευτερεύουσες επιπτώσεις της μη αλίευσης της μαρίδας (και της αναμενόμενης αύξησης του πληθυσμού) στον τροφικό θώκο και στην ισορροπία των παράκτιων οικοσυστημάτων δεν έχουν εξετασθεί. Η μαρίδα τρέφεται με πλαγκτονικούς οργανισμούς (κωπήποδα) και πιθανότατα ανταγωνίζεται τα νεαρά άτομα άλλων ειδών που συγκεντρώνονται στα παράκτια οικοσυστήματα.

Σχέδιο διαχείρισης για την αλιεία με βιντζότρατα βάσει του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1987/2005 (Μεσογειακός κανονισμός)

Σύμφωνα με Κοινοτική οδηγία η ανεξάρτητα από οποιαδήποτε αίτηση για παρέκκλιση το Υπουργείο ήταν υποχρεωμένο να έχει προχωρήσει στην έγκριση ενός εθνικού σχεδίου διαχείρισης για τις βιντζότρατες ήδη από το 2007. Αυτό δεν έγινε με αποτέλεσμα να οδηγηθεί ένα παραδοσιακό εργαλείο στην παύση τη λειτουργίας του και μια παραδοσιακή τεχνική αλιείας να χάνεται. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η έλλειψη αναλυτικών εκτιμήσεων των αποθεμάτων και των επιπτώσεων λειτουργίας του εργαλείου στο οικοσύστημα δεν είναι ευθύνη μας, έχουμε όμως υποστεί τις συνέπειες του Κανονισμού. Οι αποφάσεις θα πρέπει να παίρνονται αφού υπάρχουν τα απαραίτητα δεδομένα και η ανάγκη τους να τεκμηριώνει αυτές.

Η Γεν. Δ/ση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Κοινότητας προκειμένου να λάβει οποιαδήποτε απόφαση για ενδεδειγμένες παρεκκλίσεις απαιτείται ένα σχέδιο διαχείρισης για τη βιντζότρατα, το οποίο να είναι επιστημονικά και τεχνικά τεκμηριωμένο ώστε να υποστηρίξει τα αιτήματα (παρέκλίσεις). Σύμφωνα με τα παραπάνω ζητάμε από τη Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να αναλάβει τη συλλογή μιας σειράς επιστημονικών δεδομένων τα οποία θα δώσουν χρήσιμες και απαραίτητες πληροφορίες για την καλύτερη διαχείριση της βιντζότρατας και θα μπορούν να υποστηρίξουν την υλοποίηση του σχεδίου διαχείρισης του εργαλείου. Σύμφωνα με τους ερευνητές του ΕΛΚΕΘΕ απαιτείται ένα ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης που θα έχει σαν στόχο την συγκέντρωση όλων απαραίτητων δεδομένων που απαιτούνται για την λήψη διαχειριστικών μέτρων σχετικά με το εργαλείο. Στα πλαίσια του σχεδίου παρακολούθησης θα γίνει: (α) συστηματική βιολογικο-οικολογική καταγραφή των εκφορτώσεων και των απορρίψεων του εργαλείου σε μηνιαία βάση σε 20 περιοχές με παρατηρήσεις επί των σκαφών, (β) συλλογή των απαραίτητων βιολογικών δειγμάτων για την εκτίμηση της κατά ηλικίας σύνθεσης των ειδών, μαρίδα, γόπα, σαρδέλα, κουτσουμούρα και μπαρμπούνη και (γ) ποσοπκή καταγραφή των φυτών Ποσειδωνίας που έρχονται στο σκάφος, (δ) χαρτογράφηση καλάρων και καθορισμός αλιευτικών πεδίων ώστε να εκτιμηθεί το ποσοστό της παράκτιας ζώνης την οποία εκμεταλλεύεται το εργαλείο τόσο σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο, (ε) σύνθεση των θεματικών

11 01 11 03:29p

ΑΡΙΘ: ΑΝΑΔΙΟΤΟΥ() ΕΥΑΝΘΙΑ

ΑΡ.ΦΑΞ : 2266032277

23 ΔΕΚ 2010 12:08 P11

ΣΕΛ. 8

8

χαρτών της χαρτογράφησης των καλάρων με τα λιβάδια Ποσειδωνίας, γεγονός που μπορεί να δώσει πολύ χρήσιμα αποτελέσματα (π.χ. ποσοστό έκτασης που καταλαμβάνουν τα λιβάδια Ποσειδωνίας σε σχέση με τη συνολική εκτιμώμενη έκταση σύρσης του εργαλείου), (στ) μελέτη των επιδράσεων του εργαλείου στα φυτά της Ποσειδωνίας ώστε να τεκμηριωθεί επιστημονικά η πίεση στη θαλάσσια βλάστηση. Καθίσταται απαραίτητο η συλλογή μίας σειράς συστηματικών και επιστημονικών παρατηρήσεων που αφορούν το τρόπο καθώς και το βαθμό επίδρασης του εργαλείου πάνω στην ποσειδώνια. Για τη συλλογή των παραπάνω στοιχείων και εφ' όσον το εργαλείο δεν δύναται να ασκήσει δραστηριότητα από 1^η Οκτωβρίου απαιτείται η χορήγηση ειδικών αλιευτικών αδειών για τη διεξαγωγή πειραματικής αλιείας για τα σκάφη που έχουν επαγγελματική άδεια αλιείας για βιντζότρατα και ταυτόχρονα πληρούν τις προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006, δηλ. αποδεδειγμένα ασκούν την αλιεία κατά το τρέχον έτος ή κατά τα τελευταία 5 χρόνια. Είναι ευθύνη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να επιλέξει ένα κατάλληλο Ερευνητικό Κέντρο ή άλλο φορέα που θα αναλάβει την επιστημονική παρακολούθηση των αποθεμάτων, ειδών στόχων του εργαλείου βιντζότρατα προκειμένου την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Κανονισμού για την υποβολή εκθέσεων κάθε 3 χρόνια.

Αντί επιλόγου

Η βιντζότρατα είναι ένα παραδοσιακό εργαλείο που με την παύση λειτουργίας του χάνεται μια μοναδική τεχνική αλιείας που ασκείται για δεκαετίες στην Ελλάδα. Είναι ένα εργαλείο το οποίο προμηθεύει με άριστης ποιότητας αλιεύματα τον Ελληνικό πληθυσμό σε πρές προσιτές για τα λαϊκά στρώματα. Το κύριο αλιεύμα της βιντζότρατας είναι η μαρίδα η οποία αποτελεί πρώτη επιλογή στις προτιμήσεις των καταναλωτών λόγω της γευστικότητας και της χαμηλής τιμής που πωλείται. Το εργαλείο αλιεύει για δεκαετίες σε συγκεκριμένα μέρη (καλάρδες) που η έκτασή τους δεν αντιπροσωπεύει πάνω από το 2% της συνολικής έκτασης της παράκτιας ζώνης. Μετά από τόσα χρόνια δεν παρατηρείται μείωση των κύριων αλιευμάτων της βιντζότρατας, ούτε καταστροφή της ποσειδωνίας. Ανασύρονται νεκρά καφετιά φύκια (μικρές ή καθόλου ποσότητες) και ελάχιστα εκριζωμένα φυτά. Το Υπουργείο δεν εκπόνησε όπως ήταν υποχρεωμένο από το 2007 σχέδιο διαχείρισης της βιντζότρατας το οποίο θα έδινε τη δυνατότητα παρακολούθησης της λειτουργίας του εργαλείου και τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων ώστε να υποστηριχθούν οι παρεκκλίσεις και το εργαλείο να εξακολουθήσει τη λειτουργία του και πέραν του 2010. Σαν Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Βιντζότρατας ζητάμε από το Υπουργείο την ενεργοποίηση των απαραίτητων διαδικασιών που θα μας οδηγήσουν στην επαναλειτουργία του εργαλείου.

Δατσεφας Γ Κ 6974385176